

בס"ד. ש"פ בשלח, י"ג שבט, ה'תשי"א*

היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך¹, ומביא בזה כ"ק מו"ח אדמו"ר (במאמרו² המשך למאמר הסתלקות) ב' פירושים דלכאורה הם הפכים. פ"א א"ב דגנים היינו עוה"ז ויושבת בגנים קאי על כנסת ישראל הנפוצה בגולה רועה בגנים של אחרים, מ"מ כשיושבת בבתי כנסיות ובתי מדרשות, הנה חברים שהם מלאכי השרת, שנקראים חברים מפני שאין בהם לא קנאה לא שנאה ולא תחרות, מקשיבים לקולך. ופ"א הב' הוא דגנים קאי על ג"ע³. ואף שיש בזה כמה מדריגות לאין קץ אך בכללות נחלקים לב' מדרי' ג"ע התחתון וג"ע העליון⁴, וחברים מקשיבים היינו הנשמות שבג"ע שנק' חברים כמו שמבאר במאמר המוסגר⁵ דלפעמים נשמה (א) מנשמה נאצלת כו'. ויש לומר הדיוק בזה, דמשמענו אשר שייכות הנשמות זל"ז אין זה סתם שייכות אלא נשמה מנשמה נאצלת, ופ"א ענין אצ"י נת"ל (כד"ה באתי לגני⁶) שהוא גילוי ההעלם, היינו שהוא דבר אחד, הוא הוא אותו הדבר עצמו אלא שירד ונתגלה מהעלמו. וכמו כחות הנעלמים שאח"כ ירדו ונתגלו מהעלמם, דלכן אי אפשר לומר שהכוונה בהבריאה הוא בשביל עולם האצילות, דמאחר שהוא גילוי ההעלם זהו ירידה, אלא התכלית הוא עוה"ז התחתון. וכמו"כ הוא בשייכות הנשמות הנ"ל שהוא ענין אצ"י וגילוי ההעלם.

א) בהתפלה אנא ארון העולמים (מענה לשון ע' 10): נשמה מנשמה נאצלת וכענף באלן דבוקה וכגדיל בשלשלת חבוקה — וי"ל ג' הלשונות, כי היחוד בהשתטחות צ"ל נר"ן בנר"ן (מ"ח מסכת היחודים. עייג"כ מאמרי השתטחות לר"ה מפאריטש), וזהו נשמה, וכענף באלין (צומח, מדות, רוח), וכגדיל בשלשלת (דומם, מל', נפש).

— ג' הלשונות נאצלת דבוקה חבוקה, אולי יל"פ: דשייכות הנר"ן זל"ז אפשרית — מלמעלה למטה: בדרך אצילות — גילוי ההעלם בלבד. דבקות — מהות אחד בפנימיות, וכענף באלין. חיבוק — התקשרות בדרך מקיף (עיי'ן חילוק דבדיקות והתקשרות בד"ה והי' עקב תער"ג [המשך תער"ב ח"א ע' שנו ואילך]). — ויש לקשר זה ג"כ עם חילוקי דתפלה, תורה אדבקות רוחא ברוחא, מצוות — וימינו תחבנני.

(* יצא לאור בשעתו, "ח"א אייר, ה'תשי"א".

בהוצאה זו ניתוספו ע"י המו"ל מראי מקומות לפסוקים מחז"ל וכו' (בהערות הממוספרות).

- 1) שה"ש ח, יג.
- 2) ד"ה היושבת בגנים ה'שי"ת (סה"מ ה'שי"ת ע' 119).
- 3) סה"מ ה'שי"ת שם.
- 4) שה"ש ופרש"י עה"פ.
- 5) סה"מ ה'שי"ת שם ס"ע 124 ואילך.
- 6) זהר ח"א עז, ב. צב, א. ח"ב מו, א (ובמקדש מלך שם). ח"ג יג, א. ריג, א. ד"ה היושבת בגנים באוה"ת שה"ש ח"ב ע' תשס"ד. ע' תשעט. ועוד.
- 7) ראה תו"א תצוה פא, ריש ע"ג. ובכ"מ.
- 8) פרק י (סה"מ ה'שי"ת שם ע' 125).
- 9) פ"ד (לעיל ע' רסו) ואילך.

(ב) **ולהבין** שייכות ב' הפירושים, הנה מקודם לזה מבאר בהמאמר¹⁰ אשר כשהנשמה יורדת למטה ומתלבשת בגוף, הנה אף שהגוף הוא מעלים ומסתיר, מ"מ ע"י עבודה מסיר ההעלם והסתר, ואדרבה ע"י ירידה והתלבשות זו הוא מתחזק ביתרון כח. והנה דיוק הלשון ואדרבה, הוא כמו שמבאר כ"ק רבינו הזקן (אגה"ק סכ"ה¹¹) דברי כ"ק הבעש"ט¹² בענין הכעס, כגון שעומד לנגדו ערלי¹³ ומדבר ומבלבלו, הנה לא זו בלבד שאינו מתפעל ממנו, ומתפלל כמו שלא הי' מבלבל הערל, אלא עוד יותר שפועל בו חיזוק ותוספות כח כשמתבונן ענין גלות השכינה שנתלבשה בבחי' גלות בתוך דבור זה המבלבל. נמצא שע"י בלבול זה מתעורר האדם יותר. וכן מבאר ג"כ כ"ק אדמו"ר האמצעי (בתורה אור¹⁴ הענין הוא בקצרה אבל בתורת חיים פרשה זו¹⁵ נת' באריכות) בענין ויהי בשלח פרעה את העם¹⁵, דהכוונה בזה הוא דלא זו בלבד שלא העלים והסתיר קליפת פרעה, אדרבה עוד סייע, וכמ"ש¹⁶ ופרעה הקריב ואיתא במדרש¹⁷ הקריב את לבן של ישראל לאביהם שבשמים, ועוד זאת שגם פרעה את העם פרעה איז מיטגעגאנגען מיט דעם עס, היינו שגם ניצוצים שנפלו שמה עלו אתם. וזהו ג"כ דיוק הלשון ואדרבה, היינו לא רק שהגוף אינו מעלים ומסתיר על הנשמה והיא נשארת במצבה כמו שאין העלם והסתר, אלא אדרבה שע"י ההעלם מתחלה, האדם מתחזק ביתרון כח. וזהו עיקר הכוונה בבריאת העולמות אתכפיא ואתהפכא דהשטות דלעו"ז און דעם קאָך פון נה"ב און עניני עולם — לקדושה. ואף שמבואר בכ"מ דעשיית המצוות הוא כדי להוסיף אורות באצ"י, הנה כבר נת' לעיל¹⁸ דהעצמי שבזה הוא בעוה"ז. וכמ"ש כ"ק אדמו"ר הצ"צ וכ"ק אדמו"ר מוהר"ש¹⁹ שהאורות כמו שהם באצילות הם כמונחים בקופסא, ולא זו בלבד שעיקר הגילוי, עיקר שכינה, הוא בעוה"ז, וכמשנת²⁰ מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע בארוכה פי' ענין עיקר שכינה, הנה עוד יותר מזה, מבאר כ"ק רבינו הזקן²¹ וכ"ה מכ"ק הרב המגיד²², בפ"י מרז"ל²³ דע מה למעלה ממך, דע אשר מה למעלה, כל הענינים שלמעלה, ממך ובך הדבר תלוי.

(ב) כ"ה הגירסא האמיתית בתניא ספכ"ח, אלא שמפני הצענוור כתבו עו"ג. וא"כ בודאי גם באגה"ק צ"ל כך.

10 פרק ט (סה"מ השי"ת שם ע' 124).

11 קמא, א.

12 צוואת הריב"ש סימן קכ.

13 בשלח סא, א ואילך. שם, ג.

14 בשלח קסט, ב ואילך. שם קעד, א. וראה אוה"ת שם ע' שסג ואילך.

15 ר"פ בשלח.

16 בשלח יד, י.

17 שמו"ר פכ"א, ה. תנחומא בשלח ח. וראה פרקי דר"א פמ"ב. זח"ב מז, א.

18 ד"ה באתי לגני פ"ה (לעיל ע' רסז). וש"נ.

19 ראה בהנסמן שם הערה 28.

20 ד"ה באתי לגני פ"א (לעיל ע' רסג).

21 אגרות-קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' שג. "היום יום" יג אייר.

22 לקוטי אמרים להה"מ סקצ"ח.

23 אבות פ"ב מ"א.

ג) **וזהו** ענין דהיושבת בגנים, הנשמות היושבות בג"ע התחתון ובג"ע העליון, באים להקשיב קולם דנש"י למטה. דהכוונה בזה הוא דגם הנשמות²⁴ כמו שהם למעלה קודם ירידתן בגוף, וגם אותן הנשמות שכבר היו בגוף, שיש בהם המעלה שמצד עבודת הגוף, כי בזמן היותן בגוף הנה ימים יוצרתי²⁵ ולו אחד בהם²⁴, שהמשיכו האחד בהם והשלימו כל עבודתם דעל שם זה נקראים ישראל צבאות הוי"ו²⁵ (כמבואר במאמר כ"ק מו"ח אדמו"ר הנ"ל²⁶), דצבא יש בו ג' פירושים: א' לשון חיל, היינו קבלת עול. ב' זמן קבוע היינו שבזמן הקבוע להם משלימים כל עבודתם. ג' לשון צביון דפירושו יופי, לא רק רצון²⁷ כ"א יופי, הבא מפנימיות הכתר וגורם תענוגיה²⁸ שעש"ז נקראים צבאות הוי"ו. ובכ"ז הנה גם הם באים להקשיב לקולם של הנשמות המלוכשים בגופים, ואפילו אם עבודתם אינה עדיין בשלימות, לא בפ"י הא' דצבא חיל שענינו קבלת עול, לא בפ"י הב' דצבא זמן יומין שלימין ולא חסרין²⁹, ולא בפ"י הג' דצבא יופי, וכמו שמסיים בהמאמר³⁰ דכאשר לומדים תורה ואינו מזכיר תנאים באופן לימוד התורה, ומקיימים את המצוות, ואינו מזכיר תנאים באופן קיום המצוות, נתהפך מקשר ושקר, שקר העולם, לקרש, עצי שטים עומדים²⁷ ומחברים אור א"ס ב"ה עם העולם, אתהפכא מן הקצה אל הקצה, דהנה אחד מצירופי קרש הוא קשר. קשר דקדושה דענינו התקשרות. משא"כ בלעו"ז הרי לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשרי³¹, כי ענינם פירוד והתחלקות. אבל התקשרות דקדושה, הרי כולם נקראו חברים, חברים מקשיבים. שהנשמות כמו שהם למעלה, וגם הנשמות שכבר היו בגוף שיש בהם מעלת העבודה שמצד הגוף כי השלימו בעלמא דין כל עבודתם, בכל הג' פירושים של צבא הנ"ל, כולם באים להקשיב ולקבל קולם של הנשמות המלוכשים בגופים ואף שעדיין לא השלימו עבודתם, כי אף שהם נפוצים בגולה ורועים בגנים של אחרים, בכ"ז רייסט מען זיך אָפּ פון וועלט און מען נעמט מיט דעם גוף ונה"ב ובאים בבתי כנסיות ובתי מדרשות וקורין את השמע ועוסקין בתורה, שזהו"ע מסירת נפש ממש³², און דאָס פּאַרמאַגט מען נאָר אין עוה"ז, ולכן הנה חברים, גם הנשמות שבג"ע³³ מקשיבים לקולם, וגם הקב"ה

ג) ראה לקו"ת שה"ש סד"ה צאינה וראינה [כב, ב].

ד) ראה לקו"ת שם. וס"פ שלח. ד"ה טוב לי וד"ה בידך אפקיד (בס' המאמרים — אידיש [ע' 82. ע' 102]).

ה) ראה תו"ח ויצא ד"ה ורחל היתה פ"א [לג, א ואילך]. לקו"ת ואתחנן ביאור וידעת ספ"ג [ה, ג ואילך]. ד"ה והחכמה תעוז תרס"ג [סה"מ תרס"ג ע' קו ואילך].

ו) זחי"א רכד, א. ועייג"כ תו"א פ' חיי שרה ד"ה יפה שעה אחת [טז, א].

ז) ישע"י ח, יב. ועיין סנהדרין כו, א.

ח) ראה תניא ספמ"א.

ט) שייכות ב' הפי' בחברים: מלאכים, נשמות שבג"ע — מוכנת ע"פ הידוע שבכדי שיעלו אותיות התורה והתפלה צ"ל הזדככותם ע"י המלאכים דגפיף להון ומנשק להון (ראה זחי"א כג, ב. זחי"ב רא, ב. תו"א ד"ה

24) תהלים קלט, טז.

25) בא יב, מא.

26) ראה ערוך ערך צב. לקו"ת וספר הליקוטים להאריז"ל שה"ש ב, ז.

27) תרומה כו, טו. ויקהל לו, כ.

אומר אני ופמליא שלי באים לשמוע בקולך. וזהו ימים יוצרו ולא, ולא כתיב ולו קרי' שבעבודתם עבודת הנשמה בגוף, אין גוף און מיטן גוף, ממשיכים מלמעלה מן ההשתלשלות בלמטה מן ההשתלשלות, אחד בהם, שיהי' הוי' אחד ושמו אחד²⁸.

נ"ח כו' מזוזה מימין [מב, ב]. רד"ה צאינה וראינה ה'תש"ח — קונטרס נח [סה"מ תש"ח ע' 202]. ובשכר זה גם המלאכים מקשיבים (נתבאר בתורת שלום ס"ע פה [ע' 76] ואילך).
(י' ראה תו"א ר"פ לך לך.